

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De Materia, forma, & Officiis Tonsuræ, & Minorum Cap. II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

non sit de fide, est tamen certissimum esse Sacramentum, ut apud Vasq. aliosque citatos videre poteris.

6. Quoad proximum, illud ex dictis colligi debet, Ordinem, cum jam dixerimus, esse Sacramentum, unde suam producit gratiam, debere dignè ministrari ab Episcopo ordinante, & dignè recipi ab ordinato, id est; sine conscientia peccati mortalis, ut supra libro primo de Sacramentis in universum explicatum est. Sed difficultas propria hic se offert: An id sentiendum sit de omni Ordine, etiam de prædicta extensione; ita ut per quameunque indignam collationem, vel receptionem illorum, committatur novum numero peccatum?

7. Respondeo. Ita est sentiendum in sententia, quam, ut probabiliorum secuti sumus, docentem, eos omnes esse Sacramenta; multò magis de illa extensione, quam diximus, certò esse Sacramentum. At quia non potuimus negare probabile esse, Subdiaconatum, & Minores Ordines non esse Sacramenta, ut modò vidimus, idèd probabile etiam erit, ea ministrare, a vel suscipere, non esse saltem mortale.

CAPUT II.

De Materia, Forma, & Officiis primæ Tonsuræ, & Minorum Ordinum.

§. I.

Prima Tonsura.

1. **E**st deputatio ad canendum in Choro, seu Ecclesia. Et ad ejusdem obsequium.

2. Confertur ab Episcopo per abscissionem capillorum, loco materiæ, & per hæc verba, loco formæ, ab eodem Episcopo, & simul ab ordinando pronunciata. *Dominus pars hereditatis meæ, & pars meæ Deus in æternum.*

Dixi (loco materiæ, loco formæ) cum enim prima Tonsura Ordo non sit, vera materiæ, formæque non indiget: nam propterea, his omisissis, validè quis deputaretur ad obsequia prædicta, si quocumque alio modo, ipso consentiente, ad ea addiceretur ab Episcopo.

3. Officium primæ Tonsuræ est, deputare Fidelem ad canendum in Ecclesia, ob quam rationem vocatur his Psalmista, & ei imponitur, ut semel recitet septem Psalmos Penitentiales cum Litanis, & Precibus consequentibus. Destinatur item per ipsam Fidelis ad obsequium, & famulatum Ecclesiæ, unde sit capax beneficiorum Ecclesiasticorum, & aptus ad Ordines sequentes.

4. Ut autem id hæc occasione dicam, adverte, prædictas Orationes imponi ab Episcopo tum Tonsurato, tum cuilibet ordinato in Minoribus, & quidem semel, etiam si receperit simul dictam Tonsuram, & quatuor omnes Ordines: imponi, inquam, non sub peccato, sed sub consilio, & sicuti idem sentiendum esse de Matutino, & Missis, quæ l. c. c. 3. idem Episcopus imponit Ordinato in Sacris dicam a mox.

c March. cum Navarr. & Reginaldo. d Inf. c. 2. §. 4.

§. II.

Ostiaratus.

1. **E**st Ordo Ecclesiasticus, per quem datur potestas claudendi, aperiendi, & custodiendi Ecclesiam.

2. Ejus materia remota sunt claves Ecclesiæ, Proxima est porrectio, seu traditio clavium. Forma sunt illa Episcopi verba. *Sic age, quasi rationem Deo redditurus pro his rebus, quæ his clavibus includuntur.* Adduntur tanquam Ceremoniæ, aperire, & claudere fores ejusdem Ecclesiæ, & illi tradi campanulam, seu funiculum, quo ea ligatur, quibus ostenditur exercitium Ordinis, quem susceperunt.

3. Ostiarii munus est, aperire, claudere, custodire Ecclesiam, advocare, & admittere dignos, indignos excludendo, Campanas pulsare (explicat Gaspar f. Hurtadus, id intelligi, tempore sacrificii supellectilem Sacram custodire, denique aperire librum ei, qui est prædicaturus, quod tamen ultimum in usu certè non est.

c Leand. de Ord. d. 2. q. 10. ex March. l. c. tr. 2. p. 2. cap. 3. f. G. Hurte. de Ord. diff. 5. g. G. Hurte. ib.

§. III.

Lectoratus.

1. **E**st Ordo Ecclesiasticus, quo conceditur potestas Prophetias, & Scripturas legendi in Ecclesia.

Hh 2

2. Ejus

2. Ejus materia remota est liber continens Sacras Lectiones, id est, Epistolas, & Prophetias. Proxima est ejusdem libri traditio. Forma. *Accipe, & esto verbi Dei relator, habiturus, si fideliter, & viriliter officium tuum impleveris, partem cum iis, qui verbum Dei ab initio bene ministraverunt.*

3. Munus ergo Lectoris est legere prædictas Prophetias, & sacras Scripturas, etiam Evangelium, sed extra Missam, nam, in hac, est officium respectivè Subdiaconi, & Diaconi. Item ejusdem Lectoris est munus, Catechumenis baptizandis fidei rudimenta tradere. Olim panes, & fructus novos Lector benedicebat, minori tamen solemnitate, quam ea, quæ convenit ordinatis in Sacris, ut notat Gaspar a Hurtadus, verum hodiè id abrogatum esse, Marchinus b testatur.

a G. Hurt.
lo. cit.
b March.
de Ord.
tra. 2. p. 3.
cap. 3.

§. IV.

Exorcistatus.

1. **E**ST Ordo Ecclesiasticus conferens potestatem imponendi manus super energumenos, legendique exorcismos, ad Demones fugandos.

2. Materia ejus remota est liber Exorcismorum, Proxima ejusdem libri traditio; Forma. *Accipe, & commenda memoria, & habe potestatem imponendi manus super energumenos, sive baptizatos, sive Catechumenos.*

3. Ejus ergo officium est manus imponere super Energumenos, atque exorcismos legere; Olim Exorcista edicebat Populo, ut, qui non communicant, darent locum aliis communicaturis, & aquam qua in ministerio Baptismi utitur erat Baptizans, infundebat, sed hodiè hæc, ipso non usu, abrogata esse, idem ibidem notat Marchinus.

§. V.

Acolythatus.

1. **E**ST Ordo Ecclesiasticus, quo datur potestas accendendi lumina, cereumq; accensum transferendi ad altare, & porrigendi Subdiacono Urceolos, pro Sacro Ministerio.

2. Materia remota hujus Ordinis est duplex, altera, est candelabrum cum cereo extincto, altera, sunt Urceoli vacui. Horum

traditio est materia proxima. Notatque Bonacina e satis esse, si unus Urceolus tangatur ab ordinando: Forma item duplex est. Altera. *Accipe, Cerojerarium cum Cereo, ut, ciat, te ad accendenda Ecclesie lumina mancipari in nomine Domini.* Altera. *Accipe Urceolos, ad suggerendum vinum, & aquam in Eucharistiam Sanguinis Christi, in nomine Domini.*

3. Circa quæ, duplex est sententia, alii d affirmant Priorem, alii e Posteriores, alii f utramque simul esse materiam, & formam adæquatam hujus Ordinis, & per ipsas imprimi Characterem. Omnes probabiliter.

4. Officium ergo Acolythi est præparare lumina ad Sacrificium, Cereum, ubi est legendum Evangelium, ferre: Diacono, & Subdiacono infervere, (nam inde dicitur Acolythus, latinè pedisequus) Aquam, & vinum in Urceolis ministrare, eisdemque vino, & aqua plenas eidem Subdiacono porrigere.

Acolythum immo, & ceteros quocumque Ordine, quamvis Minori, insignitos, immo & solum Tonfuratos posse licitè tangere vascula sacra, sed in quibus non sit Sanctissima Eucharistia g alibi docuimus.

§. VI.

Aliquot quaestiones de initiatis Tonfura, & Minoribus.

AN, HI, CUM INITIANTUR, Obligentur Sacram Eucharistiam sumere, & quid de aliis?

1. **P**rima Tonfura, & Minoribus initiati, eo die, quo initiantur, obligantur, ne, Sacram Communionem suscipere, & per hanc occasionem, quid de aliis in Sacris?

2. Respondeo tribus dictis. Dico, Primò, Tonfura, & Minoribus initiatos non obligari. Primò, quia non adest Textus ad id obligans. Secundò, quia aliqua Rubrica sit fortè disponens, nullum indicat præceptum, unde solum continet consilium. Tertiò, Praxis idem persuadet, quando scilicet hi ordines conferuntur à Prandio.

3. Dico, Secundò, idem affirmari debere de Subdiaconatu, & Diaconatu propter duas priores rationes proximè dictas, semper sup-

supponendo, non esse alicubi peculiare præceptum.

4. Dico, Terriò, Sacerdotio initiatos omnino sub pœna culpæ mortalis communicare debere, quia debent participare de suo sacrificio.

2 Quinte de Ord. singul. 17 n. 2

AN PECCET QUIS, SI INITIATUR

Tonsura, & Minoribus, sine intentione ascendendi ad alios Ordines. Et quid de Episcopo, si id sciens, illum initiet.

5. Neutrum peccare mortaliter, b puto, quia nulla gravis deordinatio in hoc apparet, nec grave præceptum. Non ita in eo, qui Religionem ingreditur animo non perseverandi, quia hic decipit Religionem, dum aliter ejus expensis contra ejusdem Religionis voluntatem Lege Coninck. c

b Sanc. l. 7 mat. d. 31 num. 16

Coninck Layman G. Hur.

6. Dices. At Tridentinum d prohibet illos prima Tonsura ordinari, de quibus probabilis conjectura non sit, eos, non sæcularis judicii fugiendi fraude, sed ut Deo serviant, hoc vitæ genus eligisse?

Bonac. a. ligu ap.

Leand. de Ord. d. 7. q. 9. c. 10

Respondeo. Tridentinum loquitur de initiato ex intentione fugiendi judicium sæculare, non autem de intentione non ascendendi ad alios Ordines.

c Coninck de Ord. d. 20. nu. 105.

de Trident. sess. 25. c. 4

7. Quod si quæras, an is, qui contra Tridentinum initiatur ex intentione fugiendi dictum judicium, peccet mortaliter? Respondeo, esse duas sententias. Navarrus, e alique putant, peccare mortaliter. Sanchez f cum aliis, mortaliter non peccare.

de Ref. e Navarr. Barb.

March. Molles. a. ligu cum

8. Hanc posteriorem sequor, quia, nec Tridentinum imponit præceptum grave, nec gravem injuriam is, qui cum ejusmodi intentione ordinatur, irrogat, vel Ecclesia, vel potestati sæculari, quilibet enim uti potest sua libertate, in eligendo vitæ statu, esto deinde per accidens sequatur exemptio à sæcularibus, & esto sic ordinatus ad statum altiorem nolit ascendere.

Leand. l. c. q. 11.

f Sanchez. l. c. G. Hur. Coninck.

Diana, Layman.

9. Verum peccatne saltem venialiter? Respondeo Sanchez g citatus, sic habet. Si Ordines Minores, aut primam Tonsuram accipiens, solum intendat declinare jurisdictionem fori sæcularis, nonnulla culpa est, quod deficiat recta intentio Ordines suscipiendi. Certe ex modò loquendi communi, illud (nonnulla) solum veniale notat. Quare si deinde Sanchez

Bonac. ap. Leand. l. c. g. Sanc. l. c. num. 17.

numero 18. dicit, non peccare Episcopum, si prædictum ordinem, intelligendus erit, (ne sibi sit contrarius) non peccare mortaliter, nam non posset effugere veniale, si sciens ad illud cooperaretur.

10. Notabile demum est illud, quod dicit Layman, nimirum, Rectores Academiae sine veniali solere, assumere Minores Ordines, absque intentione permanendi in Clericatu, sed solum, ut sic, possint Scholares Ecclesiasticos regere. Quæ Doctrina ostendit, posse adesse justam causam, unde, ne venialiter quidem peccetur.

AN PECCET IS, QUI MINORIBUS initiatur ob solam spem Beneficium Ecclesiasticum consequendi?

11. Marchinus b ad hanc quæstionem sic Responder. Si dicta spes sit causa principalis finalis, & primaria, mortaliter peccabitur, secus, si sit secundaria, & impulsiva. Quæ Doctrina confirmari potest ex D. Thoma docente, appetere Episcopatum ob divitias (intelligendus enim est principaliter) esse mortale.

h March. de Ord. tr. 1 p. 8. c. 1. à nu. 13. i. S. Th. 2. q. 185. a. 1.

12. Profectò, si id, ita absolute dictum, verum esset, væ Sacerdotibus, væ Clericis, væ Fidelibus. Quotusquisque enim est, qui ob finem habendi temporalia ad spiritualia non moveatur?

13. Naviter igitur intelligendum est, quid sit hac in re moveri à lucro, vel simili spe temporali, tanquam à fine, seu causa principali, ita ut mortaliter tunc peccetur. Certe est, cum quis ita moveretur ab hoc fine lucri, & ita spiritualia ad illud ordinat, ut velit legem Dei in re gravi negligere, dummodo eo lucro potiatur. Hanc profectò intentionem, si, vel Clericus, vel Episcopus habet in sua Ordinatione, peccare mortaliter non est dubium, deque hac loquitur S. Thomas.

At, si ejusmodi intentionem non habeat, sed ita velit finem illum lucri, media sua ordinatione, ut, sive expresse, sive tacite sit paratus, legem Dei non negligere, hunc certe difficile est, pronuntiare, mortaliter peccaturum, quamvis enim aliqua sit venialis deordinatio, spiritualibus uti, tanquam mediis ad temporalia, tamen, dum constat voluntas prædicta, esse gravis, & mortalis deordinatio.

In opusculo. r.10 nequaquam videtur. Lege nonnulla ad-
de Sacra. modum huc facientia in nostro opusculo, a
Missæ li. 2. de Sacra. Missæ,
c. 1. §. 1.

AN INITIATUS TONSURA, VEL
Minoribus peccet, si sine ulla causa
uxorem ducat, & à Clericatu
discedat.

14. Quamvis b aliqui nullam hic agnos-
cant culpam, tamen adesse venialem mihi e-
num. 7. probabile est, quia ejusmodi Clericus vide-
d Lib. 3. in tur recedere à statu, quem in ipsa receptione
Doc. ca. 11. Tonsuræ videtur implicite Ecclesiæ, aliquo
num. 2. tandem modo, promississe. Non ergo hanc
e San. l. 7. culpam ego duco ex capite inconstantiæ; hoc
mar. d. enim fortasse non attingeret culpam, cum sit
44. nu. 5. solum defectus majoris boni, ut in simili di-
Castrop. de ximus à alibi, sed ex capite dictæ infidelitatis
Ord. d. un. in re, non notabiliter gravi.

15. Hunc autem Clericum, si beneficio
Laym. li. 4. gaudeat, vel Ecclesiastica pensione, illis pri-
tr. 2. c. 14. vari, statim, e ipso jure, inito validè matrimo-
nium. 7. nio, ne te, quæso, prætereat.

AN TONSURA INITIATUS SIVE
simplex Clericus, siue beneficiatus pec-
cet, si Tonsuram, quam Cleri-
cam appellamus, non
deferat.

Idem per occasionem quærimus de Initiato
in Sacris, Et quid de vestibus
Clericalibus?

16. Triplex est, quoad Clericam, Senten-
tia. Prima, docet s omnes Clericos peccare
mortaliter, si Clericam ferre negligant per
tempus notabile. Secunda sacris communis
Consl. 7. g asserit, non omnes, sed Clericos Beneficia-
Ca. 1. d. 13. tos, & constitutos in Sacris. Tertia contem-
de Ord. q. dit, h nullos peccare mortaliter, nisi adsit te-
34 & 35. nericas conrumacia, & contemptus.

17. Huic tertiæ sententiæ ego adhæreo li-
berius. Ratio est, quia consideratis diligen-
ter, expensiq; singulis rextibus allatis à con-
trario sentientibus, nullum inveni, qui præ-
ceptum, saltem grave, contineret, quam
p. 18. n. 3. diligentem considerationem hic inferere au-
Cajet. a mus fuit, verum, quia post meum in expe-
liique ap. dendo laborem impensum (sincerè enuncio,
Dian. p. 3. me non mentij) incidi in Marchinum loc.

cit. apud quem legi, meam diligentiam ab
ipso fuisse præventam, idèd judico, satis,
superque esse, si te ad illum, Lector benigne,
remittam.

18. Excepi autem contemptum, &c. quod
ex Cajetano, sic disertè notavit Layman i his
verbis, in quibus statuitur etiam de vestibus,
& comprehenduntur item initiati in Sacris.
Silvester, Armilla, Vasquez ajunt, non esse mor-
tale: Clericum Beneficiatum, vel constitutum in
Sacris non ferentem Tonsuram, aut habitum
Clericalem (seclusa contumacia, & contemptu),
nisi notabilis excessus sint ultra modum consue-
tum: Et hoc placet, tum esse mortale, si spectatis
circumstantiis persona, loci, diuturnitate tempo-
ris, &c. Clericalis Tonsura, & habitus neglectus
notabiliter repugnet honestati, & bono exempla
Clericorum: cujus gratia talis habitus, lege E-
clesiastica, præcipitur. Sin verò ex justa causa,
vel ad tempus breve, sine honestatis detrimento,
habitibus deponatur, nulla omnino est. Spectanda
etiam est cujuscumque Dioecesis consuetudo. Hæc
Layman: quæ, quasi iisdem verbis, approbat
Castropalaus loc. cit.

19. Nec dissimilis est Trullench. k cujus
verba hic exscribere non erit inutile, quia
explicat prædictam Layman, & Cajetani
doctrinam; Sic enim ait. Cajetanus docet,
Initiatum non gestantem habitum Clericalem,
& Tonsuram apertam, tunc peccare mortaliter,
quando adest contumacia, & contemptus.
Cujus sententia sustineri posset, si adesses
aliquod signum, quo appareret Clericus; quod
tanquam probabile admittunt Ledesma, & Vil-
lalobos: Secus tamen, si nullum signum Clerica-
tus appareat, ut si habitum Laicalem, & ensem
sine corona deferret. Ideò, & bene, prædicti Villa-
lobos, & Ledesma concludunt, Clericum Initia-
tum, tunc solum, peccare mortaliter, cum ira
non desert habitum, ut videatur non Clericus.
Excipe semper necessitatem justam, qualis esset
paupertas, vel fuga inimici, parvitatem item
temporis ob aliquam congruentiam, &c.

Hæc ex Trullench. Addo ego l Barbosam, l Barbo-
aliosque.

Ⓒ A-